

Éppen ellenkezőleg, az a dolgunk, hogy gondoljuk végig a bizonytalant, éppen olyan gondosan, mint korábban a valószínűt; hogy új koncepciókat találjunk ki, de értékeljük át az állam szerepét; hogy próbáljuk meg visszaállítani a súlyoknak és ellensúlyoknak a

nemzetközi viszonyokat strukturáló bonyolult játékát! Újból, végre! Tegnap ahhoz volt jogunk, hogy az optimizmus fatalistává tegyen; ezentúl a pesszimizmusnak kell merésszé tennie bennünket.

Beke Mihály András fordítása

BEKE MIHÁLY ANDRÁS A francia jóslat

Ki merne manapság arról beszélni, hogy „történelmi ostobaság” volt Ausztria–Magyarország megsemmisítése 1918-ban; hogy Clemenceau tévedéseinek köszönhetőek a huszadik század nagy drámái, beleértve „a versailles-i diktátumot” és a második világháborút is; hogy „a kontinentális törésvonal Közép-Európa szívébe hatol, a megoldhatatlan magyar kérdésbe torkol”; hogy a trianoni „trauma élő, közvetlen és gyötör”; hogy „nem jó szlováknak lenni Szerbiában, magyarnak Szlovákiában vagy Romániában...”; hogy „egyetlen állam sem lehet biztos *ad aeternam* a határait illetően. Sem a törekenyebbek Kelet- és Közép-Európában, sem a megállapodottabb országok a földrész nyugati felében...”; hogy az „erdélyi feszültség” hovatovább nemzetközi közbelépést követelhet meg; hogy a szovjet birodalom bukását követően rendezni kellett volna a kelet-európai határok kérdését?

Ám ha mindezt, a magyar szemérmességet zavarba ejtő módon, egy kortárs divatos francia esszéíró mondja – akkor talán érdemes odafigyelni a szavára. Különösen, ha tudjuk róla, hogy nem mellesleg Nicolas Sárközy francia ex-elnök barátja és bizalmas tanácsadója!

Alain Jacques Richard Minc, írói nevén Alain Minc egy lengyelországi zsidó fogorvos Párizsban született fia, mérnök-politológus végzettségű üzletember és esszéíró, üzletemberek és politikusok tanácsadója, a francia Becsületrend lovagja, a francia szellemi élet befolyásos, botrányos, liberális, globalista személyisége, számos könyv szerzője, akit 2001-ben plágiumért jogerősen elítéltek, és aki újraértelmezte a francia történelmet. Korunk jelenségeinek a megfigyelőjeként és eredeti, szellemes leírójaként Alain Minc *Az új középkor (Le nouveau Moyen-Age)* című, a Holnap kiadónál nemsokára magyarul is megjelenő esszéjét még az elmúlt évezredben, közvetlenül a rendszerváltozások után, az ezredforduló előtti világvége-hangulatban írta meg, egy összeomló világrend robajában, amely nem

csak azt a nyugati értelmiségi elitet kényszerítette önrevízióra, amely igazából már nem is számított lényegi változásra, hanem azt a „keleti” elitet is, amely bár várta, mégsem merete remélni, vagy egészen más-ként képzelte el az új világrendet. Minc esszéketének Fukuyama ma már korrekcióra szoruló és Huntington máig lezáratlan vitát kirobantó műve mellett van helye a polcon, Umberto Eco könyvének támasztva, aki kísérteties hasonlósággal, maga is egy új középkor bekövetkeztét vizionálta. A szellemi eliteket sokkoló politikai-szociális változások és azok negatív kísérőjelenségei – a balkáni háborúk, a kelet-európai nacionalizmusok föllángolása, a morális-szellemi értékrendek relativizálódása és devalválódása stb. – mind igazolni látszanak Minc félelmét az egyensúly és a vezérlő eszmék elvesztése folytán elhatalmasodó szellemi-morális káosztól: egy új középkor bekövetkeztétől. A változásokkal a történelem egy új középkor felé tart, mindez azonban nem csupán a szovjet birodalom széthullásának a következménye, de összefügg azzal – állítja. A posztkommunista időszak nem csupán a piacgazdaság győzelmét jelenti, hanem azt is, hogy képtelenek vagyunk meglelni a posztkommunista világ alapelvét.

Minc a mai gondolkodók legfőbb feladatának tartja a bizonytalannal való szembenézést, az új elvek kigondolását, az állam szerepének újraértékelését. Az európai államok diadalittas lebontásának korában mer arról beszélni, hogy az új középkor zűrzavarában az erős nemzetállam jelenti az egyedüli kiutat.

Bár némelyik részletében túlment rajta az idő; némelyik, akkoriban fontosnak vélt történelmi szereplő eltűnt a süllyesztőben; jó néhány gondolatát már meghaladta, olykor igazolta, máskor megcáfolta a történelem, és bár néhány jóslata az utókor fölényével immár anakronisztikusnak tekinthető – víziója összességében félelmetesen koherens, hiteles és aktuális. Némelyik sötét jövődőlése éppen napjainkban vált valósággá. Minc ebben az esszéjében, már az 1990-es évek elején aggódva beszélt egy katasztrófális méretű világgazdasági „baleset” veszélyéről. Előérzeteit érdemes tehát komolyan venni! Egyéb jövődölései ezután válhatnak valósággá.